

SOS Racisme

Nørre Allé 7,
2200 Kbh. N.
sos@sosracisme.dk
www.sosracisme.dk

SOS Racisme

12. august 2018

Til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, STAR

Att. Rosa Navarro Hammer og Sofia Franzen

star@star.dk; rn timer@star.dk; sfn@star.dk;

Uopfordret hørings svar fra SOS Racisme vedr.: J.nr. 18/00708:

Høring af forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., lov om sygedagpenge og barselsloven (Opholdskrav for ret til arbejdsløshedsdagpenge m.v.)

SOS Racisme skal beklage, at vi ikke har fået sendt forslaget i høring, men kun set det efter vi har fået en henvendelse fra en anden organisation. **Vi vil fremover bede om at få tilsendt eventuelle lovforslag der angår udlændinges rettigheder i Danmark, eller som kan være direkte eller indirekte diskriminerende over for udlændinge i Danmark til: sos@sosracisme.dk, og vil takke på forhånd.**

Vi skal desuden beklage at en række andre organisationer, der har med ligebehandling eller med menneskerettigheder at gøre, ikke er blevet hørt, såsom: Institut for Menneskerettigheder, Rådet for Etnisk Ligestilling, ligesom de menneskeretlige og ligestillingsmæssige forhold i forslaget kun er belyst overfladisk med nævnelser af konklusionen på en Højesteretsdom i 2012, som i øvrigt kun tog højde for direkte diskrimination, ikke for indirekte diskrimination, som er nævnt i Forskelsbehandlingsloven og i Konventionen mod Racediskrimination m.v.. Fx er praksis om opholdskrav fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i lignende situationer for udbetaling af ydelser, som man selv har bidraget til, ikke beskrevet. Efter vores mening overholder loven ikke Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

Formål med lovændringerne:

Af lovforslagets side 5 fremgår at dets tilblivelse og indhold skyldes et ønske om finansiering af en aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti af 6. februar 2018 om lavere skatter og større fradrag ved pensionsindbetalinger. Her er et krav om et langvarigt ophold i Danmark inden, for at opnå ret til de dagpenge, man har bidraget til gennem indbetalinger til A-kasserne et af flere indgreb i overførselsindkomsterne. Lovforslaget har altså til formål at omfordele goderne i velfærdssamfundet, således at nogle får skattelettelser, mere, jo højere indkomst, mens andre får skåret overførselsindkomsten ned eller helt væk.

Lovforslaget nævner, at det for de berørte vil øge motivationen til at komme i lønarbejde, når alternativet er en lavere integrationsydelse (eller ingen ydelse), og gætter på at 500 flere vil få et arbejde -uden dog at redegøre for dette tal, som indgår som "beskæftigelseseffekten" i de økonomiske konsekvensberegninger af lovforslaget. Efter vores mening vil en øget beskæftigelse dog især afhænge af arbejdsmarkedskonjunkturerne, ligesom det aktuelt har været tilfældet, idet de flere mennesker, der er kommet i arbejde efter indførelse af kontanthjælpsloft, integrationsydelse og indførelse af optjeningsprincipper på andre områder, ikke i sig selv synes at have bidraget til den øgede beskæftigelse blandt flygtninge. Situationen med den nuværende højkonjunktur kan dog ændre sig igen.

Lovforslaget har ikke nogen positive effekter for de lønmodtagere, der således ikke kan få dagpenge. Disse mennesker har indbetalt til A-kassen i den tro, at de ville kunne få en ydelse, hvis de blev arbejdsløse, efter forsikringsprincippet. De ses ikke at blive kompenseret på nogen måde, lige som de ifølge lovforslaget ikke får tilbagebetalt de penge, der efter indfasningen ikke mere vil yde dem kompensation ved ledighed. En stor del af dem – hvor mange ved vi ikke – er udlændinge, eller danskere, der er gift med udlændinge, sidstnævnte gruppe er på nogle punkter særligt udsat, se senere. Forslaget indebærer et voldsomt angreb også på andre dele af dagpengesystemet, såsom afledede ydelser som barselsorlov, sygdom, feriedagpenge og efterløn.

Lovforslaget om årlige statslige mindredgifter på 226,2 mio. kr. efter det er fuldt indfaset i 2023, og årlige kommunale mindredgifter på 144,7 mio. kr. samme år.

Pengene har til dels været indbetalt af de forsikrede. De forsikrede, som nu ikke får gavn af deres forsikring, mister de anslåede beløb plus det offentliges administrative udgifter, hvilket ikke er konsekvensberegnet i lovforslaget.

Forslaget antages ikke at ville føre til øgede udgifter for erhvervslivet, men der er i forslaget end ikke konsekvensberegninger for en vigtig partner i forslaget, nemlig A-kasserne.

A-kasserne vil formentlig miste mange fuldtidsforsikrede, når de finder ud af, at de reelt alligevel ikke er forsikrede, og eftersom det er stat og kommuner, der beholder pengene, burde de i det mindste afvente indfasning af forslaget til efter 8 år, så folk kender betingelserne før de betaler A-kasse. Alternativt bør staten tilbagebetale de indbetalte bidrag til arbejdsløshedsforsikringen til de lønmodtagere og andre, der ikke kan blive kompenseret.

Og det er måske i virkeligheden en del af det ønskede formål: at svække A-kassesystemet ved at færre bliver forsikrede mod arbejdsløshed og sygefravær, og at svække A-kasserne ved at pålægge dem en stor administrativ byrde uden kompensation: at fremskaffe dokumentation for de forsikredes opholdsadresser gennem de seneste 8 år, og gennemgå dokumentation for ansættelsesforhold i danske virksomheder m.v., som kan beskytte de forsikrede mod konsekvenserne af loven.

De fleste i Danmark opfatter dagpengesystemet som et godt system, der garanterer en fast indkomst gennem en periode, hvis man er ramt af arbejdsløshed eller sygdom eller bruger sin barsels- eller forældreorlov, og en vigtig del af det sociale sikkerhedsnet, som i det danske velfærdssamfund er spændt ud under befolkningen.

Indirekte diskrimination

Opholdskravet er unødvendigt i forhold til at undgå misbrug, da der er i forvejen er krav om at have været forsikret en periode – undtagen for dimittender – og krav om optjening af mindst et års fuldtidsarbejde for fuldtidsforsikrede, tillige med en række andre krav om ophold - og om jobsamtaler og arbejdssøgende aktiviteter. Således er der allerede taget højde for, at udlændinge og andre, som *ikke* har bidraget til arbejdsløshedsforsikring og indkomstskat, ikke kan få udbetalt dagpenge, og i den forstand er der ikke noget behov for forslaget.

Lovforslaget er holdt i et neutralt sprog vedrørende udlændingepolitikken, det vil vi som antiracistisk organisation gerne takke for. Det er efterhånden sjældent at opleve, at udlændinge ikke nedgøres i de lovforslag, som diskriminerer dem, som en form for retfærdiggørelse af diskriminationen.

Men vi gætter på at det måske alligevel har spillet en rolle ved fremsættelse af lovforslaget, at det (også) ville gå ud over udlændinge. I de kommentarer og udkast til hørings svar på lovforslaget, vi har set, har

der nemlig stået, at loven ikke først og fremmest vil ramme de udlændinge, som den sigter på, men helt almindelige danskere, herunder danskere, der har giftet sig med en udlænding, og danskere, der har boet udenlands som mindreårige, da deres forældre har arbejdet dér.

Danmark kan ikke diskriminere øvrige borgere i EU-lande pga. EU-retten, og EØS og Schweiz p.g.a. lign. aftaler, derfor er EU/EØS-borgere og arbejdsophold i EU-lande i vidt omfang undtaget.

Ved at indføre et krav om bopæl i Danmark i de seneste 7 ud af 8 år, bygger man en slags "kinesisk mur". Den lukker ikke helt udlandet ude, men straffer dem, der fra Danmark rejser ud i verdens tredjelande, uden officielt at være udsendt af en dansk virksomhed, eller med en dansk tilknyttet institution, organisation eller forening, eller som led i en erhvervsuddannelse. Der ses ikke at være nogen saglighed blandt udvælgelsen af undtagelsesgrunde, men måske et underliggende ønske om ikke at ramme alt for mange af de danske statsborgere, der har været i udlandet over et år.

Men: fordi man på usaglig grund diskriminerer en bestemt gruppe danske statsborgere, udelukker det ikke, at man begår indirekte diskrimination af udlændinge. **Efter SOS Racismes opfattelse er forslaget indirekte diskriminerende mod udlændinge – og dermed i strid med artikel 14 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, som er fuldt implementeret i dansk lovgivning.**

Indirekte diskrimination er bl.a. defineret i Forskelsbehandlingsloven, som skal beskytte arbejdstagere på alle dele af arbejdsmarkedet mod enhver form for diskrimination: direkte eller indirekte.

§1, Stk. 3. Der foreligger indirekte forskelsbehandling, når en bestemmelse, et kriterium eller en praksis, der tilsyneladende er neutral, vil stille personer af en bestemt race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering eller national, social eller etnisk oprindelse eller med en bestemt alder eller med handicap ringere end andre personer, medmindre den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et sagligt formål og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige, jf. dog § 2 a.

Særligt udsatte grupper: Flygtninge

Forslaget er *indirekte diskriminerende* mod flygtninge på samme måde som integrationsydelsen er det - undtagen mod de flygtninge, der har gennemført en IGU-uddannelse, som nu vil kunne få dimittendsats efter endt uddannelse. Flygtninge, der kun har haft opholdstilladelse i Danmark i mindre end 7 år, kan jo ikke opfylde kravet om fast bopæl i mindst 7 ud af de seneste 8 år. Dermed opfylder det ikke art. 6 i Flygtningekonventionen. **Denne gruppe bør undtages fra at skulle opfylde et opholdskrav for at få dagpenge, hvis man alligevel gennemfører lovforslaget.**

Særligt udsatte grupper: Mødre på barselsorlov

Den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder (1966)

Artikel 10, stk. 2: Der skal ydes mødre særlig beskyttelse i et rimeligt tidsrum før og efter fødslen. I dette tidsrum skal udearbejdende mødre have orlov med løn eller orlov med passende socialforsikringsydelse.

Mødre, der er kommet til Danmark under graviditeten eller kort efter fødslen, vil normalt ikke kunne påtage sig et arbejde. Hvis de p.g.a. graviditetssygdomme har de måske ikke kunnet opfylde arbejdskravene til dagpenge. Her bør udlandsopholdet ikke komme dem til skade, **det vil endvidere kunne overtræde forbud mod kønsdiskrimination.**

Den mest udsat gruppe: Familiesammenførte og deres ægtefæller

EMRK: Artikel 8 Stk. 1. Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance. Stk. 2. Ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.

EMRK, Artikel 12 *Giftefærdige mænd og kvinder har ret til at indgå ægteskab og stifte familie i overensstemmelse med de nationale love om udøvelsen af denne ret.*

EMRK, Artikel 14 Nydelsen af de i denne konvention anerkendte rettigheder og friheder skal sikres uden forskel på grund af køn, race, farve, sprog, religion, politisk eller anden overbevisning, national eller social oprindelse, **tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel eller ethvert andet forhold.**

Danmark har ratificeret en række FN-Konventioner, bl.a. med disse forpligtelser:
Den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder (1966)

Artikel 9 De i denne konvention deltagende stater anerkender *ethvert menneskes ret til social tryghed, herunder socialforsikring.*

Artikel 10 De i denne konvention deltagende stater anerkender at: 1.

Den størst mulige beskyttelse og bistand skal ydes familien, som er samfundets naturlige og grundlæggende gruppeenhed, især til dens stiftelse, og så længe den har forsørgerpligt over for børn under uddannelse. ...

Det vurderes at loven vil være i strid med Artikel 10 i ovennævnte konvention.

En gruppe er i en særlig udsat position: ægtepar med hhv. dansk og udenlandsk statsborgerskab, der har boet mere end et år i udlandet, men som ønsker at vende tilbage til Danmark. Dersom det drejer sig om en dansk statsborger, der er gift/samlevende med en person fra et tredjeland, og hvor parret har opholdt sig uden for EU/EØS og Schweiz og ikke er på undtagelseslisten, vil vedkommende, selv om han/hun har betalt A-kassebidrag under udlandsopholdet og haft mindst et års lønnet beskæftigelse ikke være dagpengeberettiget, og vil være henvist til integrationsydelse de første 7 år efter hjemkomsten til Danmark. Kun få er så heldige at finde et fast job med det samme efter et udlandsophold, og en arbejdsløshedssituation vil sagtens kunne opstå efter at fx en midlertidig ansættelse for den danske part er ophørt, ligesom den udenlandske statsborger p.g.a. krævet danskuddannelse eller fx spædbørn i familien, ikke har mulighed for samtidig at passe et fuldtidsarbejde.

Men: hvis vedkommende modtager *integrationsydelse eller andre offentlige, ikke-dagpengelignende ydelser, vil den familiesammenførte partner efter de nugældende regler ikke kunne få sin opholdstilladelse forlænget.* Det er en meget voldsom følge af forslaget, som på den måde både diskriminerer den danske part og den udenlandske part i ægteskabet. Familiesammenføringsreglerne er i forvejen så hårde, at mange familier ikke har mulighed for at rejse tilbage til Danmark på grund af den hårde danske immigrationspolitik, men må bosætte sig i Sverige eller Tyskland eller et andet EU/EØS-land og fx besøge forældre og venner over grænsen. Hvis fx den danske part ønsker at tage til Danmark for bl.a. at kunne være en støtte for syge forældre eller søskende, kan optjeningsreglerne også umuliggøre dette.

Repatriering

Udlændinge, som overveje at rejse til hjemlandet med henblik på varigt ophold, vil måske afholde sig herfra, da de – hvis opholdet i hjemlandet ikke er det, de forventede - vil være meget dårligt stillede ved tilbageflytning til Danmark.

Øvrige særligt uhensigtsmæssige konsekvenser af forslaget:

Vi vil foreslå ministeriet nøje at gennemgå notatet med eksempler, hvor personer udelukkes uretfærdigt fra dagpengesystemet, hvis lovforslaget vedtages.

Konklusion:

Vi finder, at lovforslaget bør trækkes tilbage, da det ikke skønnes at overholde artikel 14 i EMRK, og det i øvrigt medfører mistro til det eksisterende dagpengesystem.

Vi tænker desuden, at med strammingerne bliver Danmark et mindre troværdigt, og mindre frit land, og samfundet bliver mere lukket og bureaukratiseret, når mange reelt afskæres fra at rejse ud i verden; og når de som har været ude mere end et år ud af de sidste 8 år ikke mere har den dagpenget, de havde forsikret sig til.

Som andre forslag der vedrører udlændinges rettigheder indebærer dette forslag megen ekstra administration og besvær, og det er urimeligt at lægge denne del ud til borgerne og til A-kasserne.

Hvis man trods advarsler fra A-kasser, fagforeninger og andre foreninger, vil vi af retssikkerhedsmæssige grunde foreslå:

- at man undersøger lovgivningens menneskeretlige aspekter, dels ved gennemgang af domme på området fra ECHR på baggrund af art. 14, og dels på baggrund af FN-konventionerne, herunder især Flygtningekonventionen og Konventionen om borgerne
- at ændringerne først er fuldt indfasede om 8 år, dvs. fra 2027, eller i modsat fald, at staten kompenserer de borgere, der har indbetalt arbejdsløshedsforsikring, men som ikke vil kunne udnytte den p.g.a.den nye lov
- at staten kompenserer A-kasserne, så de fortsat kan drive deres virke
- at man ikke tillægger A-kasserne den administrative byrde med at finde ud af, hvor længe dens medlemmer har opholdt sig i udlandet, men undersøger dette inden for staten eller kommunen
- at man undtager alle de flygtninge, der ikke har haft lovligt ophold i Danmark i 8 år, og ikke kun de få, der har gennemført IGU, da kravet efter dets natur ikke kan opfyldes af en flygtning, jf. artikel 6 i Flygtningekonventionen
- at man undtager personer, der er gift/samboende med familiesammenførte udlændinge, da ophør af dagpenget normalt vil forhindre parret i at bo sammen i Danmark ved manglende dagpenge ved arbejdsløshed, sygdom eller barsel
- at der sættes ekstra penge af til kommunerne, som får større udgifter til integrationsydelse og til nødvendige bevillinger i enkeltsager.

For SOS Racisme,

**Anne Nielsen,
Næstformand**